

**PREGLADVANJI VARHU DEJNUSTTA
NA ANTON LEBANOV KATU ŽURNALIST
NA „BANÁTSĆI BALGARSĆI GLÁSNIĆ“**

Saštěstvuvat hora-sazdátele, kujatu prez trudbata nji ustávet dalboku usadén i dalgjutrájin beleć u kulturata na kujatu prinadležat...

Aku se razglade obektivnu i rázumnu duhovnotu blágu na svetovnata kultura, kujatu ij idna celustnust ud pastru, različnu i ubugaténu stvárenji, biz vazdarženji moži da se putvardi, či tuka si ima idno dustojnu mestu i banátskata balgarska kultura. A kulturata, uklučinu i banátskata balgarska – u tejnótu raznoobrázije – se sazdáva s pudpalna mila, udalbućénu pućitvanji, gulema trudba i s iskrena nadežde za stanuvanji, za prebadnivanji, aku ne dovećnu, tugázi makár dalgjutrájinu. I nikuj drugji udvan, ud idna starna, NIPUZNÁTIJA NÁRUDIN TVOREC ali, ud druga starna, neku čeleć, ama ČELEĆ – ISTENSKA LIČNUST, sas svésarcna pulogana trudba, izgradevat i pudpalnivat mozájka na svetovnata kultura, u kujatu idna sastávina část ij i banátskata balgarska.

Spreku dvá veka i pulvína banátska balgarska kultura i civilizácija možat da se falusejat sigášnite istenscí balgare ud Banát, kujatu ubičet, pućitvat tazi kultura, s briga ja upázvat i s trudba si dunáset prinosá za napreduvanjéu na tuj skapucénnu blágu...

Idno čélnu mestu u plejádata na banátsćite balgarscí ličnusti ij zajeme ANTON LEBANOV– „patriárha na banátskotu balgarsku vingánsku poetičesku tvorčestvu“ (bi si dupusnala, s upravdánji, da gu imenuvam, taj katu

toj ij parvija balgarin ud Vinga, kojtu ij sazdával náj-ploduvitu tvorčestvu u tozi žánr na literaturata), idin ud náj-glávните predstavitel na balgarskata publicistika i na balgarskotu literaturnu tvorčestvu u stihove ud Banát. Tozi vingánsčí nárudin buditel ij pudpalin stáv u manistata na unezi naučeni banátsčí balgare, kujatu s gulem álduv, briga, pučitvanji i trudba sa puskávali, niprekasnatu, ugništitu na banátskata balgarska knižovnost. Toj, se dupáde, zavredva da badi cenén zaradi či mu ij pudaril delve ud négvite miselji prez idno tvorčestvu, kujétu ij imálu katu cěl upázvanjétu i napreduvanjétu na kulturata na banátsčite balgare. Razgladvajcí négvata tvorba i dejnost, možim u istena da kážim, či ij uspel, du kolkutu ij blo vazmožnu, da izpalni céla si za zapázvanjétu i razvitijetu na duhovnata i materijálnata banátska balgarska kultura.

Bij štela, u tezi nekolku redve, da preglademi mátku pozadalbučenu, biz pretencija na idno pudpalnu razgladvanji i ubigarnivanji, idna ud sferite na dejstvija na tazi kompleksna ličnost, kujatu ij **ANTON LEBANOV**. I tuka ij hurtata za négvata dejnost kača redáktor na nuvinata (nuválata) „**Banátsčí balgarsčí glásnić**“, tojest za balgarsčija žurnalist A. Lebanov u perijoda, kugátu ij tvoril u Banát.

Da se zavarnimi u vremeto, pu talázete na istorijata, za da zabeležimi inicijativata i započnatata patriotična trudba na **gulemija nárudin prusvetitel Leopold Kosilkov** ud Vinga (rud. u 1850 g.)– učitel, knižovnik, izdátel – sas publikácijata „**Vingánska nárudna nuvála**“ (ud XIX-ja vek) i s uspešnotu

preku 20 gudišnu izdávánji na balgarscíte nárudni kalindáre. Saštu, po-kasnu, u počnivanjétu na 1931 g., **Iván Fermendžin** ud Vinga (1895–1955) – izdátel, kántur i birov, **predsedátel na kulturnija otdel na Balgarskotu narodnu obštstvo ud Banát** – izdáva parvija broj, u perijoda sled drugjija svetovin boj, na „**Banátscí balgarscí kalendár**“. Pu tozi náčin se pudjeme tradicijata na gudišnite kalindáre, za kujatu glávna rolja, prez drugata pulvina na XIX-ja vek, ij imál vingánséija prusvetitel Leopold Kosilkov. Na paruv márt 1935 gudina se ij vazrudila tradicijata ud oblastta na publicistikata – perijodičnite izdávánjéta, prez napičetvanjétu na nuvinata imenuvana „**Banátscí balgarscí glásnić**“. Tazi novu izdádina publikácija ij blá organ na balgarskotu malcinstvu ud Banát, a osnovátel i dalgjugudišin direktor ij bil Karol Telbis, sarcát balgarin ud náj-gulemotu balgarsku sélu ud Banát – Stár Bišnov. Iidin drugji sarcát banátscí balgarin, Anton Lebanov ud Vinga, prijatel i badešta rudbina (badžanák) na bišnuvenina Karol Telbis, ij bil student u grada Kluž i ij bil odgovorin redáktor na тази nuvina. Sled katu Karol Telbis se ij presélil u Balgárija prez meseca november 1940 gudina, Lebanov ij pudjal rabotata mu kača direktor i ij bil i na dálja odgovorin redáktor na тази publikácija. Nuvinata ij izlezvala du 15 oktobra 1943 gudina, kugátu i Anton Lebanov, zágjnu s familijata, se ij presélil u Balgárija. U „**Banátscí balgarscí glásnić**“ i u gudišnite banátscí balgarscí kalindáre ud onzi perijod sa bli publikuvani gulem del ud poezijite na Anton Lebanov.

Pujavevanjétu na publikácija na idno malcinstvu, još po-
više aku tá pretendirva da badi organ na tuj malcinstvu, mlogjije
pate ij predstávelu idno trudnu občénsko-političesku javénji.
Nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“ se ij pujavila, megju
dváta svetovni boja, kugátu balgarskotu nacionálnu saznánije
na banátscíte balgare ij trebalu da badi silnu ukripénu. Náj-
više ud banátscíte balgare sa znájali da hurtuvat udván
májćinija jazić, kaćétu ij normálnu, još pu dvá-tri jazika, no
da pišat na tezi čuždi jazici – sassém po-málku hora sa znájali.
Idejata (i nuždata) za izdávánji na balgarska nuvina ij
saštěstvuvala, no ne imálu koj da ja započni. Na svaršánjétu
na 1934 g., nekolku členve na Pejáčkotu družstvu ud Stár
Bišnov, načélu s Vénci Velčov, sa zaubikulili i hodili vaz
nekolku balgare – učitele i službáše ud obštínata, da gji
predorat da badat osnovátele na banátska balgarska nuvina.
Spured uslovijata ud unuj vreme, za da ni já da si izgubi
službata, nikuj ne prestánel, ne se saglasil s тази ideja. Tugázi
delegácijata ij utišlá u Timišvár, kadetu ij namerila Karol Telbis,
devetnájset gudišin, student u parvata gudína u Juridičesćija
fakultet na Universiteta ud Kluž. Se ij ukázalu, či toj idinstven
ij imál štugoder opit u тази rabota, taj katu još kača školárin ij
imál napičétini nekolku státiji, reportáži i rázkazi u gulemite
madžerscí kátadenjšni nuvini ud unuj vreme. Pa kátu ij mogal
da piši na madžerscí, tugázi zašto da ni moži da piši i na
májćinija si jazić? Sa mu ubiécáli náj-málku 1.000 abonamenta,
s kujatu se ij štelu da se pukriji trošaka uzrukuvan ud
izdávánjétu. Pláća za predstujáštata rabota ni sa mu predložili,
negu: „za truibata ti, náruda za te spumeneva s dubro“. Sled

katu Karol Telbis se ij saglasil da badi izdátel na nuvinata, se ij sretil odelnu s Anton Lebanov u Kluž, s Anton Dermendžin u Vinga i s Anton Čokanj u Bréšća, i gji pukánil da učástvat aktivnu u pisanjétu i izdávanjétu na nuvinata. Saštu, toj se ij sretil i sas Leopold Kosilkov, kojtu ij blagusluvil badeštata trudba i mu ij pužélil uspeh. Sincata, máj nikade ni sa se prebireli zágjnu na sreštenji, taj katu horata sa žuveli i rábutili na različni mestá. S Karol Telbis sa daržáli pismena svazka. Ne imálu nitu razpredelénji na rabotite, tojest sekuj ij pumágal s kakotu ij mogal. U procesa na preprávenjétu za izdávánji na nuvinata, Karol Telbis ij imál odelnu sreštenji s učitelite i misnicite, s Iván Fermendžin i Leopold Kosilkov, u svazka s problemata na jazika i právu pisanjétu. Taj katu ne mogalu da se dustigni du nitu idin obšt vazgled u svazka s tazi problema, ij blá prejata formulata „piši taj, kaćétu se hurtuva“, kujatu se ij ukázala po-dubra ud seku druga udlačba. Spured či Karol Telbis ij bil još maloleten (ij bil 19 gudišin, u vremeto kugátu palnoletijetu se ij računalu s počnivanji ud navaršvanjétu na 21 gudini), toj ij dukárel baštá mu Iván Telbis da se saglasi da badi oficijálen izdátel i gu ij predoril da založi imánjétu si kača garancija za dupuštenji na izdávanjétu na nuvinata.

U pisanjétu na nuvinata **„Banátscí balgarscí glásnić“**, ud **1 márt 1935 du 5 september 1943 g.**, obštu **290** broja, s različna perijodičnust, izdádina u **Timišvár**, sa učástvali slédnite členve na redakcionnata kolegija i po-aktivni satrudnici:

Karol Telbis (Telbizov), rudén u 1915 g. u Stár Bišnov, pučinal u 1994 g. u Balgárijia, **bišnuvenscí korifej – jurist**,

naučen, žurnalist, deec za banátskotu balgarsku malcinstvu, osnovátel i paruv sekretár na Balgarskotu narodnu obštestvo ud Banát, početin predsedátel na B.D.B.–R.; toj, ud počnivanji – 1 márt 1935 g. i du meseca oktober 1940 g. ij bil direktor, redáktor i satu drugu svazanu sas nuvinata, uklučitelnu s razširvanjétu ji. Prez tuj vreme toj ij bil redovin student u Klužčija universitet, a i katána u Timišvár. Udvan tuj, varhu formirvanjétu na Karol Telbis kača nacionálnu saznátelin balgarin i badešt obščenscí deec, gulemu vlijánije ij imál nacionálnija i političesčija klimát, kaćétu i tradicijite u familijata Telbis, kujatu ji dála intelektuále i patriote. **Doktora u juridičesčite nauki, prof. Karol Telbizov si ij pusvetil gulem del ud žvota za upázvanjétu, vazdiganjétu i utvardevanjétu na banátskata balgarska kultura prez tvorčestvotu mu – knjigi, monográfiji, studiji, naučni státiji svazani s raznoobrázni aspekti ud banátskata balgarska kultura i ne sámú.**

Anton Lebanov, rudén na 14 november 1912 g. u Vinga, žuveji u Sofija, vingánscí korifej – advokát, žurnalist, ploduvit poet, deec za banátskotu balgarsku malcinstvu, zamestnič-predsedátel na Balgarskotu narodnu obštestvo ud Banát, početin predsedátel na Filijálata Vinga na B.D.B.–R., ij bil student pu právu u Klužčija universitet du 1936 g., sled tuj stažánt-advokát u Vinga, katána prez 1938-1939 g. i sled udbivanjétu na katánskata služba – palnuprávin advokát u Vinga, ij bil pudjal ud oktober 1940 g. rabotata na Telbis, kača direktor na nuvinata, spured či tozi se ij presélil u november 1940 g. u Balgárija. Lebanov ij

prudalžil tazi dejnust du 1943 g., taj katu na 15 oktobera saštata gudina se ij presélil i toj, s familijata, u Balgárija. Sled tuj nuvinata ne se izdávala više. U vremeto na rakovodstvotu na Telbis (1935–1940), Lebanov ij bil otgovorin redáktor i ij satrudničil sas státiji i poeziji, a saštu ij bil predstavitel na nuvinata ud starna na Vinga. Interesnu ij da se spumené, či na svaršánjétu na 1933 g., Iván Fermendžin s pomuštta na Anton Lebanov sa izdáli dvá broja ud „nuviničitu“ kraštenu „Nášte nedele“, vremenita nuvina na banátsците balgare, parvata nuvina na balgarete ud rumansćija Banát. Zabelezzvam, či u ličnata arhiva na prof. Karol-Matej Ivánčov, u dosije br. 7, dokumente za Vinga, se namervat rakopisete na státijite publikuvani u dváta broja na po-gore spumenatata nuvina. **Po-više dáti za ličnustta na Anton Lebanov – puznát i pručut u banátskata balgarska literatura katu „sazdátela na poemata «Sabuždenji»“ – sa zabelezani u predhurtata na tazi kolekcija imenuvana „Izbráni poeziji“.**

Anton Čokanj, rudén u 1911 g. u Bréšća, pučinal u 1990 g. u Dédva, **brešćánsći korifej– obščensći sekretár (daržávsći beležnić), ploduvit poet, žurnalist, deec za banátskotu balgarsku malcinstvu, početin predsedátel na Filijálite Bréšća i Dédva na B.D.B.–R.**, ij zavaršil srednite škuli, Daržávnotu administrativnu učilište za beležnici ud Lugož i ij dubávil diploma za daržávsći beležnić. Taj katu ij imál gulem potencijál i ij bil žadin za nauk, toj ij bil student u Cársćija institut za administrativna nauka ud Bukuréš, saštu ij zavaršil Škulata za račune i ikonomika ud Timišvár i Škulata

za občenscí sekretár ud Arád. **Toj ij rábutil s upuritust, kompetentnost i odgovornust kača daržávscí službáš, no pá si ij namerval vreme da se trudi za vazráždenjétu na banátskata balgarska knižovnost. U nuvinata ij satrudničíl sas státiji i poeziji kača pomuštin redáktor i predstavitel na nuvinata ud starna na Bréšća.**

Jáku Ronkov, rudén u 1888 g. u Stár Bišnov, pučinal u 1980 g., bišnuvenscí korifej – pručut banátscí balgarin spured kompleksnata mu dejnust za banátskata balgarska kultura, istenscí primer na punizin i dostojin čelec, no saštevremennu i borec za puddarženjétu na balgarscíja jazíc u sistemata na obrazovánijetu, toj ij bil prusvetitel, učitel u Stár Bišnov i Vinga, prepuznát pisátel i istorik, ploduvit dramaturg, gulem razkazváč, kompozitor, vredin dirigent, daruvit poet i organist, sazdatel i duševin mamáč na Pejáčkotu družstvu ud Stár Bišnov. Jáku Ronkov ij satrudničíl s delve ud négvotu ploduvitu, raznoobráznu tvorčestvu u nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“ i u banátscíte balgarscí kalindáre. Ud náj-mládi gudini i du smratnija denj si ij ugvádel sata trudba za materijálnotu i duševnotu zapázvanji i napreduvanji na banátskotu balgarsku malcinstvu – toj ij napisal delve ud istorijata na banátscíte balgare, hubančí rázkazi, parvite nášenscí teatrálni igri, hubančí pesmi, kujatu se pejat i dnés s rádust.

Toma Drágan – učitel i knižovnik, se ij rudil u 1862 g. u Stár Bišnov, kadetu ij bil učitel u perijoda 1880–1920 g., a i direktor na školata. **Toj ij pisal rázkazi, poeziji i učebnić** –

satu za nuždata na obrazovánijetu, ij usnuvál idin nárudin universitet, ij organizirval kooperativi i drugjije haznuviti raboti za dubrojt u náruda, s idna hurta ima záslugji u kulturnotu i socijálnotu vazdiganji na náruda ud Stár Bišnov. Za „Banátscí balgarscí glásnić“ ij pumágal s upatvanjéta, saštu ij ávtor na nekolku státiji, napisani specijálnu s cél za publikovanji u nuvinata.

Anton Dermendžin, rudén u 1908 g. u Vinga, ij zavaršil visokotu agronomičesku obrazovánije u Viena i ij dustignal inžilir agronom, no, spured či ne si nameril služba, ij rábutil u oblastta na zemedelijetu katu dubar zemedelac. **Toj ij satrudničil u nuvinata sas státiji svazani s ikonomičesći problemi, ij bil predsedátel na zemedelsćija otdel na Balgarskotu narodnu obštestvo ud Banát, saštu ij bil idin ud glavatárete na banátsćija balgarscí mladěž.**

Žofika Hajlemás (s psevdonima Tétka), rudéna u 1890 g. u Stár Bišnov, učitelka, direktorka na ditinskata gradinka ud rodnotu ji sélu, poetesa (ij pisala poeziji za dicáta i nji ubáždela prikazći), predsedátelka na socijálnija otdel na Balgarskotu narodnu obštestvo ud Banát. U brojvete na nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“ i na kalindárete „Banátscí balgarscí kalendár“ ud prez ’30-te gudini na XX-ja vek sa publikuvani delve ud ličnotu ji tvorčestvu.

Luku Uzun – presélnić ud srabsćija Banát, sélutu Gjurgevo, službáš u idna advokátska kancalárija ud Timišvár. **Tozi žurnalist i deec za banátskotu balgarsku malcinstvu,**

u svazka sas „Banátscí balgarscí glásnić“ ij napisal nekolku státiiji, ij zamestval K. Telbizov u tehničeskata rabota na nuvinata, a megju 1937–1938 g. ij bil otguvorin redáktor na тази nuvina zágjnu s Anton Lebanov. Luku Uzun, zágjnu s Karol Telbis, Jáku Ronkov, Anton Lebanov i drugjije sa se brigosvali, sa pudpumognali za izdávanejétu na jubilejnija album „200 gudini u Banáta (1738–1938)“.

Matija Bánčov, rudén u 1911 g. u Modoš (dnés u srabsčija Banát), ij bil službáš u idna advokátska kancalárijia ud rodnotu sélu, učitel tuka i u Ivánovo, a i **ploduvit poet i pisátel**. U „Glásnika“ sa bli publikuvani delve ud négvite rázkazi. Toj ij napisal parvija banátscí balgarscí román imenuvan „Lutanji“.

Georgi Damjánov, rodóm u Modoš, ij žuvel megju 1911–1991 g., ij bil učitel u Modoš i na drugjije mestá, **poet, kántur, sazdátel i mamáč na ditinsčija hor, teatrálnata trupa i pejáčkotu družstvu ud rodnotu sélu**. U „Glásnika“ sa publikuvani delve ud ličnotu mu tvorčestvu.

Nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“ ij imála i drugjije vremeniti ali slučájni satrudnici. Redákcijata ne imála sobstvenu sedálište, a sámú idna soba, kadetu ij blá i pičetnicata. Tám sa bli prejemeni i horata, kujatu sa dvádeli s različni problemi, da nji se dávat upatvanjéta. Redákcijata ne imála nitu mašina za trukuvanji, taj či satu se ij pisalu s rakata. Ne imála nitu štampár ali štampárnica, taj či sa se bli haznuvali svetičita (kunčita) na gutovu ud na drugjije mestá.

Parvija broj na nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“, kojtu ij izlezel na 1 márt 1935 g. ij imál šest starni. Du 6-ja broj uklučitelnu se ij izdával na šest starni, a posle ij prudalževal na čitiri. Ud počnivanji perijodičnustta ji ij blá ud dve na dve nédeli, no spured različni uzroci – dubrojtú pusreštenji na nuvinata, nuždata za čatenji na májćinija jazić – se ij dukázalu, či perijodičnustta moži da badi namaléna. Na 13 april 1938 g., u Rumanija ij izlezel nov zákun svazan s kontrola na perijodičnite publikáciji, kojtu ij predviždel i nalágal redica ugraničenija na pečáta. Zákuna ij iziskval za unezi nuvini, kujatu izlezzvat po-više ud 30 pate u gudinata, da badat izdádini ud akcionerni družstva s kapital ud idin miljon lej. No, du na sétne, rabotite sa se razjásnali i uredili, taj katu nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“ ne blá sazđádina s targovska cél.

U 1938 g., nuvinata ij izlezala u 41 broja. U tuj vreme, du katu još ne blá tvardu upredeléna perijodičnustta, se ij blo slučilú néštu... interesnu. Naidnaž se ij ukázalu, či ima i takvizi hora, kujatu sa nizaduolni i ni gladet s dubri oči napičetvanjétu na „Glásnika“ i kujatu bija napravili satu vazmožnotu za da badi prekasnat i zabranén. Ninavidnite na nuvinata – nikajéljni, čać i zlostornici, sa bli nekuja ud po-možnite banátscí balgare, kujatu ni sa imáli nitu idna házna ud vazraždenjétu na balgarskotu nacionálnu saznánije, taj katu tuj, sa se plášili tija, bi vazrudilu želbata za presélvanji. Tezi harsaze na nuvinata i na kakotu ij predstavéla tá sa publikovali idno naznajénji u idna rumanska nuvina – fákta či nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“ ni šté se izdáva više.

Anton Lebanov, kojtu slučajnu ij prečal tuj naznajénji,

homa ij utišal u Timišvár, kadetu ij iskal audencija vaz prefekta, na kogutu mu ij razjasnil dugadjájata. Prefekta ij ubádíl na Lebanov, či vaz négu ij dvádela idna delegácija ud Vinga, načélu s idin advokát ud Timišvár, a členvete na тази delegácija sa mu rékali, či „**tija ni sa balgare, a palčene**“ i sa nastujevali da ni se napičetva više nuvinata, tojest da ni se dupušte više izdávanjétu ji. Lebanov mu ij udvarnal, či lel kátu ni sa balgare kako právu imat da ištát da badi zabranéna idna balgarska nuvinata. Sled tuj mu ij predstavil céla na nacionalnotu banátsku balgarsku dviženije i na nuvinata. Pu kačétu izgladva, prefekta gu ij razbrál pudpalnu i mu ij kázal: „**Ideti si i prudalževajti da rábutiti za váša nárud.**“ Unezi nekolku nirazbráni, nirázumni ud po-zamožnite hora ud Vinga, uzlubéni spured niisbadnivanjétu na olete nji sa se bli udlačili i na po-opasna provokácija prutiv nuvinata, katu sa zapálili štaloga na baštata na Anton Lebanov. No nitu тази nistréčna, zlostorna dugadjája ne mogala da razkláti mládija patriot.

Nuvinata ij preminevala prez sé po-gulemi trudnosti uzrukuvani i ud vladáncete, kujatu sa se „trudili“ da dukáret publikácijite u iskanata ud tej političeska direkcija. Direkcijata na propagándata častu pate ij izpráštela materijáli i drugjije státiji ud rumanscí nuvini i brošuri, kujatu redákcijata ij blá dlažna da gji pumestva u „Glásnika“. U nekuja ud slučajete se ij nalágalu čač i za neku materijál da badi pudpisan ud člen na redákcijata, s cél da se „predadé“ na čitátelete na nuvinata, či kača gá li redáktorete udubrevat politikata na daržávata.

U 1938 i 1939 g., „Banátscí balgarscí glásnič“ ij izlezval s idna sredna perijodičnust megju idnaž u nedelete ali dva pate u meseca. Ud 1940 g. spured naredbite na vladáncete,

nuvinata ij dustignala da badi idna publikácija izdádina dva pate u meseca.

Materijálnata báza ud kujatu se ij razpulágalu u celija proces za izdávvanji na nuvinata ij blá sirumáška. Nabirenjétu i napičetvanjétu na nuvinata se ij právilu, s predvaritelna pláča na cenata, u pičetnicata na idin katoličánsći misnić, kojtu ij bil i izdátel na nuvinata na nemskotu malcinstvu ud Timišvár. Teksta se ij nabirel s rakata i na mašina linotip. Napičetvanjétu se ij právilu na obiknovena pečátna mašina s račnu pudávvanji na listáta. Korekturata ja ji právil redáktora, kojtu ij bil sabuta u pečátnicata, tá se ij právila tolkuzi na špálti, kaćétu i na starnite (listáta) i ij blá náj-mačnata rabota ud celija proces na izdávvanji na nuvinata, spured tehničescíte uslovija.

Anton Lebanov slučajnu ij zapázil idin dnevnić s računete, kakajtu redákcijata ij blá dlažna da gu ima pudpalnat redovnu. Nuvinata se ij izdávvala ud parvu u idin tiráž ud 1.000 ekzemplára, no na barži tiráža ji ij trebalu da badi uveličén na 1.500, pa ij dustignal da badi dignat na 2.000 ekzemplára. Nuvinata se ij razširvala tolkuzi u Banát – Stár Bišnov, Telepa, Vinga, Bréšća, Dénta, Kanák, Ivánovo, Modoš, kaćétu i na drugijje mestá ud Rumanija, Madžersku, Balgárijia. Duhodaka ud prudávvanjétu na nuvinata dabe ij stigal za trošacíte uzrukuvani ud napičetvanjétu, razširvanjétu ji i unezi svazani s patuvanjétata na redáktorete. Sétnite sa bli uveličéni sled osnovávvanjétu na Balgarskotu kulturno obštstvo u Banát, kujétu ne imálu ud nijdi duhodaci. A taj katu Karol Telbis i Anton Lebanov sa bli izbráni u rakovodnite mu svazći u Bukurěš, pláštenjétu na patuvanjétata nji du tám se ij právilu s pari ud nuvinata. Saštu ud nuvinársците duhodaci sa se

finansirvali i različni nárudni kulturni dejnusti.

Céla na nuvinata ij vazráždenjétu na balgarskotu saznánije na banátsците balgare. Parvata uvodna státija napisana ud Karol Telbis ij státija-program. Tá zasega stánjétu na banátsците balgare, kujatu gji deka da ni izustánat, da ni se právat za srám prez udkázvanjétu ud korene ud kujatu se vlečat, saštu, tá predstáve uvervanjétu či rabotite za se upatat sámú aku sincata, sate banátscí balgare, rábutat zágjnu za ideálite na vazráždenjétu. Tazi státija ij mlogu interesna pu problemite, kujatu gji ugvážde, a i pu célite, kujatu gji pusočva. **Patištata na „Banátscí balgarscí glásnič“ sa: „da sabudi useštenjétu za balgare u unezi, kujatu se naričet «palčene»; da uidini tezi balgare da mislat idnákvu i zágjnu da nji tupti sarcito; da gji prusveti, da gji uvidé u kulturata, da nji dáva informácii za sate zemedelscí raboti, da nji predstávi novinite, da uči dicáta da se pázat ud zlojtu i da zabidat niprijátelstvotu... Báš taj za badi! Vervajti me!“**

S počnivanji ud broj 2/01.04.1935 g. i s prudalžénji u máj sate brojve na „Banátscí balgarscí glásnič“, na desnajta starna na zaglávijetu na nuvinata ij ugudin kača **moto idin frágment ud Paisievata istorija: „A kujatu ni štat da znájat za balgarscíja nji rod, no se ubráštet na čužda politika i na čužd jazić i ni rábutat za balgarscíja nji jazić... i se sramuvat da se naričet balgare... O, nirazmeni izrode! Zaradi kako se sramuvaš da se naričeš balgarin i ni četéš i ni hurtuvaš na toja jazić? Ni sa li imáli balgarete cárstvu i vlást? I tolkuzi mlogu gudini sa carstvuvali i bli slávni i pručuti pu celata zeme... Paisij Hilendárski“... Tozi tekst**

ij imál katu cěl da sabudi i razvalnuva i náj-zaspánotu saznánije...

Céla na nuvinata se putvardeva i razjásniva i u drugjije materijále, osubitu u uvodnite státiji i beležci napičetini s prelegata na gudišninata ud izlezvanjétu ji. Za nanaprec cělvete, pu kačétu se predstávet u nuvinata, sa slédnite:

„1.Ekonomičesći da se organizirame sincata u idna kooperácija. 2.Kulturni družstva u seku sélu i seku mesec pu idin kulturin prográm. 3.Za škuli da se borim i da usnuvém idna balgarska škula ali u Vinga, ali u Bišnov, tojest u unuj sélu, kadetu obštínata dáva po-više pomušť. 4.Da se umirim s biskupijata i da mu dupusni da si si zémimi ud sigá natáta katoličánsći misnici ud Balgáríja. 5.Da se solidarizirami s drugjijete lojálni malcinstvá ud Rumanija u borbata za praváta na malcinstváta, osubitu u svazka s balgarete ud Basarábija i Dobrudža.“ Státiji, u kujatu sa pudbelezani cělvete na nuvinata – „uidinvanji, ukripevanji, organizirvanji“ – sa bli napisani i publikuvani osubitu s prelegata na gudišninite na „Glásnika“, i ne sámú.

Spumenevam nekolku ud státijite napisani ud Anton Lebanov: „Idna hurta“ – uvodna beležka (br. 19/03.11.1935 g.), „Velikdenj“ (br. 15, za Velikdenj, 1936 g.), „Da sejmi!“ – uvodna státija (br. 43/25.10.1936 g.), „Na rabota“ (br. 44/14.11.1937 g.) i u redvete, kujatu slédvat, nekolku izvádci (otkasi) ud tezi.

„Idna hurta“ (br. 19/03.11.1935 g.):

„... Dá, brájce, treba da se složim na rabota za náša májcin jazić. Nášta manena nuvinata da ja ukripim, da badi nášta

trumbica, kujatu da naznajeve sveta, či i nija žuvejm, i nija smi još palčene-balgare, da naznajeve za náša žuvot, kako právim i u kako stánji smi... Treba, brájce, za satu tuj u kulturni družstva da se organizirami, či sámu tija imat vazmožnost da si dustignat céla. Za političeska organizácija još ni možim da hurtuvami...“

Redáktorete, kaćetu i drugijete ávtore sa idnoglásni u svazka s prioritete na dejnustta na banátsците balgare: u paruv red da se rábuti za jazika, prez négu – nacionalnu osaznávanji, posle – osnovávanji na različni organizacionni formi (kulturni, čarkovni, mladéžci, zemedelsci, kooperativni i dr. družstva) i na krája – političesku uidinvanji na banátsците balgare.

„**Velikdenj**“ (br. 15, za **Velikdenj, 1936 g.**) – státija izmislina i napisana ud **Lebanov** u religiozin duh za morálnata kriza u sveta, kujatu ij uzrok za sate drugjije krizi i nistréci. Ij hurtata za žuvota na banátskata ramnina i se právi apel da se rábuti za da ni prupádni i da se izgubi banátskodu balgarsku. Ij nužnu náruda samičec da si pumogni, néma ud kade da čeka pomuš. Još idnaž se právi apel na uidinvanjétu kača fáktor za udcelevanji i prebadnivanji. Se dáva istoričesćija primer s Asparuh i sinvete mu – snopa s pračcite, kojtu ni se čupi, no idna pu idna pračcite se čupat lésnu.

„**Da sejmi!**“ – **uvodna státija (br. 43/25.10.1936 g.):**

S hurtite ud tazi státija, **Lebanov** puvikva, káni, s pučitvanji, no i s twardust, banátsците balgare da se uidinat okulu nuvinite „Banátsci balgarsci glásnić“ i „Dobrudžánsći glás“ – „Moži da mu pupita nekuj kakaj ij náša cél. Briga za balgarskodu malcinstvu, da mu usigurim idno po-dubro badešte, da realizirami idinstvotu prez varšenjétu na nášta obšta rabota...“

Inteligencija balgarska! Uluvi se máлку na rabota za obštija interes, za balgarštinata, za náruda.“

„**Na rabota**“ (br. 44/14.11.1937 g.) – **Lebanov** pusočva vidimata házna ud dejnustta na intelektuálnija balgarscí mladéž, osubitu na tozi, kojtu ij uidinat okulu nuvinata. Véc se znáji redum i ud sate (čac i ud unezi, kujatu sa mislili, či balgarete ud Banát sa izčeznali), či tija žuvejat i daržat na tejnotu nacionálnu saznánije, si pázat običajete i jazika. „Spured tuj moži da se tvardi, či za balgarštinata u Banát ij vrednu da rábuti i da se trudi čelec... Za tuj vikami na rabota pud náša barják unezi, kujatu ištat za náša, za balgarscíja interes, za nášta kultura da rábutat, a blagudárnust za dubávat ud celata balgarština, ud naslédnicite... ud pukulénjéta sled pukulénjéta.“

U sate dustignati raboti, dejnusti svazani s nacionalnotu osaznávani i u izdávanjétu na delve ud literatura náj-gulemata rolja ja ij igrála nuvinata, tojest redáktorete ji i mládata inteligencija grupirana naokulu tej.

Idna želba, interesna, no kujatu ne se sbadnala spured konkretni, reálni uzroci i uslovija ij blá „uviždenjétu na kirilicata s olete i pomuštta na sate balgare ud Banát“.

Puloganata trudba za vazráždenjétu na jazika, kulturata, običajete, tradicijite, za vazstanuvevanjétu i ujáknivanjétu na svazčite sas stárata dumuvina Balgárija ij dustignivala različni formi na uidinvanji, ukripevanji i katu náj-visoka stepen – organizirvanji na banátsčite balgare. A na uidinvanjétu u idna organizácija se ij gladelu kača na náj-glávna pudporka, kujatu da pudpumogni za dubližvanji i uidinvanji s Balgárija. Prez materijálete, kujatu gji izmislivala ali prevzemela i

adaptirvala, i posle pumestvala u starnite na nuvinata s cël publikuvanja, redákcijata upuritu i pustujánnu se ij putrudvala da pretagli interesa na naj-šaroóite balgarscí mási s različni problemi.

Idna hubava rabota za sbadnivanji na nacionálnite ideáli i interese ij blá inicijativata na redáktorete da nakáret balgarete da rábutat u paruv red s balgare, da se zapuznájat, da se pumáгат idin drugji.

Još ud drugjija broj na nuvinata ud 1 april 1935 letu, u uvodnata státija „Niizplatén dalgj, véčín dalgj!“, sa pumestini gurašti miselji za dalgja kantu májćinija jazić. Dáva se i primera na drugjijete malcinstvá, kujatu s upuritust bránat i se brigosvat za májćinija nji jazić. Pusočva se i náčina za zapázvanji na banátsćija balgarscí jazić, a tuj upázvanji i po-natátašnu napreduvanji moži da se izpalni prez sabuždenjétu na mládite, kujatu ij tvarde nužnu da badat saznátelni i otguvorni u svazka s tozi dalgj, tuj „svetu breme“. Se razjasneva i roljata na nuvinata – napičetinata napisana hurta na májćin jazić – kujatu ij nužnu da ja ima u seku kašta, a ne da se trasi ud kumšijete za da se četé. Taj katu u banátsćija balgarscí jazić ima za dosta čuždi hurti, a tuj neštu ij normálnu aku se imat predvid geográfscíte i istoričesko-socijálnite uslovija, sa saštestvuvali i dubri namerenija i predloženija ud starnata na redáktorete i na satrudnicite – da se prejémi katu model knižovnija balgarscí jazić. Ud idna starna s cël da se udstarnat čuždite hurti, tám kadetu ij vazmožnu, a ud druga starna – imenuvanjétu na

novujavénite neštá da se právi s balgarska, a ne s čužda hurta.

Etu primernu idna ud dubrite izdaržáni státiji, izlezali u drugata gudina na izdávánjétu na „Banátscí balgarscí glásnić“, pusveténi na тази problema – dalgja kantu májćinija jazić. Tá ima zaglávijetu „**Nášta dlačnust kantu nášta nácija**“ (br. 24/14 april 1936 g.) i s puštén, no tward duh, a i argumente ubážde, megju drugotu „... **Dnés u Banát sate drugijete malcinstvá si imat škuli na tejna jazić. Nekuja ud tezi škuli, daržávata gji izdarže, no náj-više horata sami si gji pázat. Seku idin čeleć ud tezi malcinstvá znáji, či ij dlačin, udvan daržávnite dánaci, da si plati i dánaka kantu májćinija jazić.**“ Saštu, u тази státija, se pusočva fákta, či drugijete malcinstvá pulágat gulema trudba i upuritust za da učat dicáta si náj naprecé májćinija jazić, zaštotu znájat, ud idna starna, či imat svetata dlačnust da si upázat unuj, kujétu prededvete nji sa ji upázili stotini gudini, i, ud druga starna, zaštotu na idno dite, još ud manenu, mu ij polésnu da nauči po-više jazici, osubitu májćinija jazić.

Spektara na trasenji i iznamervanji na náčine za izpalnivanji na nacionálnite célve i interese se ij razširval. **I u svazka s duhovnija žuvot se ij trasila vazmožnustta da se ukripi balgarsćija element na banátsćite balgare, kujatu još ud dumuvinata Balgárijia sa krastijáne – rimsko-katolićáne.**

Pu kacétu se dupáde, za da se upázi i razviva banátskata balgarska kultura, u nuvinata sa bli pumestini i napičetini mlogijije státiji – informáciji, hronići i t.d. za običajete i tradicijite. Uviždenjétu nji u „Banátscí balgarscí glásnić“ s cěl

publikovanji i razširvanji ij zlamenuvalu sbadnivanjétu na idnija ud glávните célve na nuvinata.

Idin drugji aspekt zasegnat u starnite na nuvinata ij bil familijata, banátskata balgarska familija – glávin fáktor za upázvanji i napreduvanji na identiteta prez jazić, vera, obićáje. U različni materijále za familijata, nacionálnotu vazráždenji se ij razgladvalu ud nacionálna, obščenska i političeska gledna točka. Na horata se ij udahnuvevalu, či familijata ni jé više idna zatorna, izolirana sistema, a ij idin manen, no koresin del ud strukturata na nácijata. U uvoda na státijata „**Familijata**“ (br. 13/27.03.1938 g.) se ubažde: „**Obštotu na sate familiji, kojatu imat idno menatu, idno sigášnu vreme i idno badešte, i kujatu hurtuvat idnákuv jazić, sa ud idna vera, právi nácijata.**“ Sled uvoda ij slédvala idna informácija svazana s madžerskotu malcinstvu, kujétu se ij dumalu, či ij du nejdi zabunatu, zaplášinu ud smesinite ženitbi, kujatu sa bli mlogu osubitu u gradovete. Se kázva još, či ij dušlo vreme da se ima predvid seku čeleć – „či nužda ima za seku balgarsku čadu“, da se zémi u predvid uveličevanjétu na ráždenjétata – „u Vinga udkole po-više umiret, ud kolkutu se ráždet“, da se hvarli pogled i varhu stánjétu uzrukuvanu ud razprasnivanjétu pu drugijje mestá na balgarete-palcene – „izkárvanjétu na leba gu deka da se izséli ud gnezdotu si, pa da utidi drugj nejdi, kadetu za se izgubi za námú“, da se zémi primer ud drugijje malcinstvá – da se tváre isáp, da se zabelezva kako právat hubeve drugjijete, u svazka s malcinstvenija interes. „Da si bránim familijata ud seku zlo i da gladem da ja ujáknim u tozi nov vek.“

U idna druga uvodna státija sas zaglávijetu „Jazić, vera, spasénji“ (br. 17/24 april 1938 g.) napisana ud Luku Uzun, aspektite jazić, vera, spasénji se razgladvat zágjnu – „Kaćétu čeleka, taj i idna grupa ud náruda du tugázi moži da se zvé osnova na idna nácija, du katu ji hurtuva jazika. Ni stigat, ni sa zadosta sámu tradicijata i običajete na dedvete, za da putvardevami, či smi balgare, aku ni hurtuvami čistu náša balgarsćija jazić... Dnés sigurnu još néma, no s vreme za se namervat i takvizi, kujatu da kázvat, či ni smi balgare, zaštotu ni hurtuvami jazika na brájćete balgare udtáta Dunava! Nija smi balgare, zaštotu hurtuvami balgarsćija jazić s manenata rázlika, či haznuvami sámu stárite hurti ud vremeto na presélvanjétu... Seku banátsći balgarin da znáji ud kade se tagli i dustojnu da si bráni imetu!“ Na dálja se razjásniva, kaćé treba da se udguvori na pitánčitu zašto smi katoličáne, a státijata zavaršva s apela kantu banátsćite balgare za da se daržat blizu du čarkvata, za da se spasat – „jazika i verata sa náštu blágu“.

Nuvinata „Banátsći balgarsći glásnić“ ij dubre izdaržán nacionálnu-patriotičesći organ na celotu balgarsku malcinstvu u Banát. Razgladvajći temátika ji, žurnalističesćite žánrove uputrebuvani, náčinite na predstávenji na različni informáciji, moži da se káži, či redáktorete ji sa se putrudili da ubigarnat sate starni ud žuvota na banátsćite balgare, da pudpumognat za upázvanjétu i razvivanjétu na unuj kujétu zlamenuva banátsku balgarsku. Za literaturnu májstorstvu po-málku moži da se spumené u svazka s nuvinata, no zavredva da badi

spumenat imetu na daruvitija dalgjugudišin učitel Jáku Ronkov, po-stár ud mládite redáktore i za tuj, s po-više opit u svazka s tozi aspekt. Toj ij pumágal s materijále ud тази sfera na kulturata, tojest literaturata.

Svazkata na nuvinata s religijata i čarkvata, s obrazovánijetu i ekonomikata (zemedelijetu, zanajátete, kooperácijite, targuvijata) ij blá kompleksna i raznoobrázna. Se ij pisalu i sa se dávali dubri i po-málku dubri primere. Etu kaćé se svaršva státijata „Naućenite i nija“ (br. 40/17.10.1937 g.): „Dá, dicáta treba da učat, a unezi, kujatu káret gornite škuli da gladet takvizi karieri da pujamat, kujatu za badat haznuvitu i za náruda.“ Se razbire, či ij hurtata, u paruv red, za banátsčija balgarscí nárud (kaća malcinstvu) i za tejnite naućeni – učitele, misnici, kánturscí službáše, inžilire, agronome, kulturni dejci.

„Sabuždenji“ – náj-ubigarvaštotu i predstavitelnu poetičesku tvorčestvu ud kulturnata trudba na Anton Lebanov ij blo publikovanu u „Banátscí balgarscí glásnić“, broj 2/12.01.1936 g. S dalboku udaljbn patriotičescí subekt, to ij harésalu na idin osubitu náčin na balgarsčija mladěž ud Banát. Zaradi тази poezija, s revolucionin apel, tugázšnite rumanscí vladánce sa mu sazdávali prečulci na Lebanov, sa gu zaplášvali čac i s arestuvanji. No, pá tija sa prujavevali tarpénji kantu borbata za naláganji na banátsčija balgarscí jazić, zaštotu négu (jazika) sa gu vazprejemeli katu idno sredstvu za udkasnivanji na banátsčite balgare ud vlijánijetu na madžerskata kultura, kujétu ij blo želínu, un onzi perijod, ud vladáncete.

Po-više pate, glávnite mamáče na nuvinata – Karol Telbis

i Anton Lebanov sa bli vikani na razpitvanji napreć daržávsćite organe u svazka s nekuja kritični materijáli pumestini u nuvinata. Makár, či sa se putrudvali da ni provokirvat centrálnotu rumansku vladánji, mestnite vladánce – občěnsći i škulsći – sa se namervali uvredini ud neku kritika publikovana u starnite na „Glásnika“. Taj sa bli vremenáta i horata, taj ij blo stánjětu. U státijata „**Etničeska grupa i etničesku mestu**“ (br. 18/31.08.1941 g.) **napisana ud redáktora Anton Lebanov**, se razgladvat uzrocite (izmislini, sazđádini ud tugazšnite vladánce) spured kujatu se ij dustignalu du započnivanjětu na pretupevanji i izgubvanji. **Ávtora zabunat i čac du nejdi zaplášin, s buleva u sarcito, si ij izubádil vazgleda svazan s reálnotu opasnu stánji – idno pulékevu, no sigurnu pretupevanji.**

U za dosta mlogjije mateijále se ij pukázvalu, či banátsćite balgare ni sa puznávali hubeve tejnata istorija, a mládite sa bli pudtisnati ud proizhoda si, zaštotu ni sa báš znájali da kážat neštu za tejnotu vleklo. Idin paruv interesin materijál svazan s problemata ud kugá banátsćite balgare sa katoličáne ij bil izdádin pud zaglávijetu „**Ud kugá smi katuličáne**“ (br. 2/01.04.1935 g.) i **napisan ud Jáku Ronkov.**

Se ij blá počnala idna upuritu, dubre izdaržána inicijátiva – zapuznávanjětu s balgarsćite prusvetitele i revolucionni dejci. Slávenjětu na svetcite Kiril i Metodij ud 1936 g. ud Balgarskotu učilište ud Bukuréš ij blo predstávinu u idin gulem reportáž napravín ud **Anton Lebanov**, kojtu ij bil tám pukánat katu oficijálna persona, zágjnu s drugjije oficijálni personi, dejci na balgarskotu vazráždenji ud Dobrudža, Basarábija i gustene

ud Balgárij. Reportáža ij bil publikuvan u br. 21-22/31.05.1936 g. na nuvinata „Banátscí balgarscí glásnić“. Interesni, izdaržáni i dokumentirani státiji sa bli napičetini za spumenevanji na trudbata, tvorčestvotu na Kiril i Metodij, Otec Paisij, Sofronij Vračánski, Neofit Bozveli, Vasil Aprilov, Georgi Benkovski, Georgi Rakovski, Ljuben Karavelov, Vasil Levski, Petko Slavejkov, Hristo Botev. U broj 45/08.11.1936 g. ij blá napičetna uvodnata státija za balgarscija praznić ud 1 november pusvetén na nárudnite buditele. Se ij apeliralu, častu pate, i na religioznite práznici, za da zabeleži menatotu na náruđa. Idin takazi primer ij „**Dvestotnija Velikdenj u Banát**“, státija ud **Anton Lebanov**, pumestina u br. 16/17.04.1938 g., u kujatu ávtora prekázva i spumeneva za beganjétu na nášte prededve prez Dunava, u idna tamna nošt, sled niuspeha na Čiprovs kotu vastánije i prudalževa s predstávenjétu na stánjétu na banátsците balgare du négvotu vreme, kugátu balgarete sa počnali da se falusejat s nášte parvite geroji i mačenicí. Idna predpučitana tema na nuvinata ij blá Čiprovs kotu vastánije i satu svazanu s néji, s cěl da se izdigni saznanjétu i useštenjétu na banátsците balgare. „**Da se spumenémi**“ – státija izlezala u broj 3/02.02.1941 g., s ávtor **Anton Lebanov**, ij izcelu pusveténa na spomena za Čiprovs kotu vastánije. U státijata se kázva: „sámu aku smi verni na tozi duh, na tejnite ideále, možim da prudalžim da badim balgare. Nija treba da pukážimi, či smi dostojni naslédnici na mačenicite-geroji ud Čiprovci i da se bránim sas sládkata nadežde, či Pruvidnustta za mu udredi idna druga sadba za sincata...“

Obštu zatu, „Banátscí balgarscí glásnić“ si ij izpalnil cěla

– da zapuznáji čatnicite si s istoričeskotu menatu na balgarsčija nárud. Satu ud istorijata, kujétu ij mogalu da pudpumogni za balgarskotu nacionálnu vazráždenji ij blo namerinu i pumestinu, pu idin ali drugji náčin, kača materijál u nuvinata. Taj, predstávenotu ud istorijata ij mogalu da dukáre neku „zaspána“, zanimárvašta banátska balgarska duša da se zamisli nakade utáde i nakade bi trebalu, kačé se páde, da varvi.

Nuvinata „Banátsči balgarsči glásnič“ ij imála glávna rolja u sazdávanjétu na idna originálna banátska balgarska literatura. Tuka zavredva da badi zabelezanu imetu na učiteda **Jáku Ronkov**, kojtu se ij izjavil katu pisátel na interesni istoričesči literaturni materijále. Saštu se páde da se spumené ditinskata učitedka, poetesa i prekazváčča, náj-aktivnata ávtoréca na različni materijále za dicáta – **Tétka (Žofika Hajlemás)**. U starnite na „Glásnika“ ni lipsvat poezijite, šalnite, prikazčíte napisani ud različni ávtore. Idin glávin predstávitel na literaturnotu tvorčestvu u stihove ij poeta **Anton Lebanov ud Vinga**, kojtu ij pisal poeziji za prirodata, za sélsčíte raboti, za prijátelstvotu, za ljubovta, za istoričesčíte dugadjáji. Saštu, katu ploduvit poet se ij izjavil **Anton Čokanj ud Brěšća**, négvotu tvorčestvu ij ubigarnivalu idna kompleksna temátika, i misla, či ni šta greša, aku izjava, či toj ij „**patriárha na banátskodu balgarsku breščánsku poetičesku tvorčestvu**“ (tojest parvija balgarin ud Brěšća, kojtu ij sazdával ploduvitu tvorčestvu u tozi žánr na literaturata).

Redákcijata na nuvinata „Banátsči balgarsči glásnič“ ij izdávala seku gudína „Banátsči balgarsči kalendár“, u kojtu, udvan nužnite kalendárni dáti i informáciji, ij imálu i literaturni materijále. Saštu, тази redákcija ij publikovala jubilejnija al-

bum „**200 gudini u Banáta, 1738–1938, Života i običája na banátsците balgare**“, delve ud balgarskata istorija, idna mulitvena kniga. Literaturnite tvorčestva napičetini u nuvinata sa pudpumognali čatnicite da se zapuznájat sas različni istoričesći i drugijije dugadjáji. Saštu, tezi materijále sa dukázvali, či i banátsците balgare možat da pišat poeziji, rázkazi, románe, i prez tuj, sa izidignali nacionálnotu saznánji i useštenji, sa pubarziali procesa na vazráždenjétu.

Zámanj, mládite dejci na banátskotu balgarsku vazráždenji sa imáli guraštata duševna želba da osnovat nekakva organizácija na banátsците balgare. Spured po-više socio-istoričesći uzroci, tuj ne blo vazmožnu máj dvá veka. Dabe sled Parvija svetovin boj, pud rumansku vladánji, naidnaž sas sabuždenjétu na nacionálnotu useštenji, ij započnalu valnuvanjétu za sazdávanji na organizácija s cél upázvanji na slobudnustite i praváta na nacionálnite malcinstvá. U socio-političeskotu stánji ud onzi perijod, nuvinata ij trasila vazmožnite náčine i formi za sazdávanji na organizácija. Se ij apeliralu kolkutu na inteligencijata na po-stárite zavaršili školite pud madžersku vladánji, naričeni „stárite“ ud mladéža, kolkutu i na mládite dejci – zapuznáti po-dubre sas zákunete i kujatu sa znájali po-dubre daržávnija oficijálin rumansći jazić.

Prez sredustujánjétu na redakcijata na nuvinata i prez ličnite nastujevanjéta na **Anton Lebanov** sa bli uslubudéni 140 balgare ud Jugoslávija zadni plennici ud nemcete u počnivanjétu na buja. Na tej nji blo upatinu i prefarlivanjétu u Balgárija. Tuj ij blo uputrebénu za sazdávanji na idno dubližvanji s brájčete balgare ud Balgárija. U nuvinata sa bli

izlezali dve státtiji, kujatu sa predstáveli tuj, ud kujatu spumenevami „Balgarete plennici zafálet na banátsčíte balgare“ (broj 12/08.06.1941 g.), sadaržejći písmá za zafálvanji ud uslubudénite ud plen balgare kantu redákcijata na nuvinata „Banátsći balgarsći glásnić“ i négva tugašin direktor i otgovorin redáktor Anton Lebanov.

Redákcijata na „Glásnika“ ij trasila náčine za uidinvanji na banátsčíte balgare i prez predstávenji na hora ud megju tej – istensći ličnosti, kujatu prez puloganata nji trudba za upázvanji, ubugatevanji i razvivanji na ugništítu na banátskótu balgarsku kultura sa zaslužili da badat zapisani za dovečnu pučítvanji i spumenevanji katu dejci-dubrostornici. Gulemite hora i trudbi ud kulturata i civilizácijata na idin nárud sa glávin fáktor za sabuždenjétu i ukripevanjétu na nacionálnotu saznanji. Zaradi tuj, u nuvinata sa uvidéni različni materijále svazani sas žuvota i osubitu puloganata trudba-tvorčestvu na banátsčíte balgarsći ličnosti. Na primer, u rámcíte na rubrikata „**Náša náj-gulemija čeleć**“, pud zaglávijetu „**Leopold Kosilkov (rudén u 1850 gudina)**“ ij uvidén idin ubigarnivašt materijál, kojtu predstáve u idin interesin, originálin stil, s gurašta, zadalbučéna useštba, tozi, kojtu si ij zaslužil u istena imenuvanjétu za **gulem nárudin prusvetitel, tojest dalgjugudišnja učitel, kulturin deec, nuvinár, knižovnik (sastávitel na učebnici), izdátel na balgarsći nárudni kalindáre – vingánsćija korifej Leopold Kosilkov**. Toj ij idin ud parvite učitele, kojtu ij predával lekcijite na balgarsći jazić. U 1881 g. i megju 1885-1887 g. ij izdával dve nédelnata nuvina „Vingánska nárudna nuvála“, a ud 1877 g. za idin

perijod ud 17 gudini, biz prekasnivanji, ij izdával kalindáre „Balgarscí denevnić“. Négvotu ime ij svazanu s izdávanjétu na učebnicite „Pučélnica“, „Vežbánica“ za „balgarscíte nárudni škuli u Madžárskata daržávina“ i drugijje literaturni raboti.

Idna ud náj-glávnite temi na nuvinata ij blá svazana s jubileja, kojtu ij trebalu da se praznikuva u 1938 gudina. Za tozi glávin moment, kojtu se ij iskalu da badi idin dubre udaljbén spomen-pučítvanji, se ij izdávala nuvinata, se ij rábutilu za sabuždenjétu na nacionálnotu saznanji i useštenji, s cél banátscíte balgare da gu pusretat kaćétu se dupáde. **„Jubileja za se darži i toj za badi práznika na celija balgarscí nárud ud Banát... tozi práznić za badi idno takozi prežuvevanji za stárite, kaćétu još ni sa videli, a za mláдите za badi idin véćin spomen.“ – se kázva u „Glásnika“.**

Banátsćija balgarin ij rábutil mlogu, biz da se užálva, no mu ij harésvalu i da se veseli. Žuvota u čužbina, na lucći mestá, deléku ud dumuvinata Balgárijia, ne bil léć, no pák ne mogal da smali, da ugásni, da puturi balgarsćija duh na banátčenina. Kulturnite prujávi, pejáčešćite družstva sa bli slédini s interes i predstáveni s gordust u „Banátsći balgarscí glásnić“. Primernu, sas prelegata na osnovávanji na novotu Pejáčešku družstvu ud sélutu Telepa, kujétu ij predstávilu koncert u Stár Bišnov, etu kako zabelezva otguvornija redáktor na nuvinata **Anton Lebanov** u materijála sas zaglávijetu **„Pejti, brájće!“** ud broj 23/12.06.1938 g.: „Pejti sincata, brájće, či pesenja mu kripi balgarskata duša. Pesmite mu zapázvat. S pesmi mu razveseleti dušata. Pejti mumi i hirgjeáne, kugátu hoditi na sedenka. Pejti, nideti se sráme. Pejti, či pesmite za zapázvat još

mlogijje duši na badeštite pukulénjéta. Bišnova i sigá Telepa mu dávat primer. Sledeti tozi primer i u drugijjete selá. Se íšti álduv, no tozi álduv ni jé tažcí, gá ij hurtata za zapázvanjétu na nášta nácija u Banát. Biz álduv ništu ni moži, za bedevá bijmi se mačili sincata.“

Publikácijata „Banátscí balgarscí glásnič“ pukraj glávnata cél – da se trudi, prez napičetinite státiji, za upázvanji i razvivanji na banátskata balgarska kultura i civilizácija, ij imála katu cél i da zapuznáji europejskotu i osubitu balgarskotu obštestvo sas stánjétu i problemite na balgarete ud Banát. Tuj se ij dugudilu prez različni formi i náčine, kaćétu na primer ustanuvevanji na svazcí s različni občénscí, kulturni i drugijje organizáciji i instituciji. Saštu prez patuvanjéta u stárata dumovina Balgárija i napisvanjétu na reportáže, uvidéni u „Glásnika“.

Pozicijata na redáktorete na nuvinata kantu vatrešnite političescí problemi na Rumanija ij blo po-delikátnu. U „Glásnika“ se ij izjavevalu, častu pate, či banátskotu balgarsku malcinstvu ij lojálnu na vladáncete na daržávata. No, pu nekupać, kugátu interesete na malcinstvotu – praváta i slobudnustite – sa bli pudtisnati i ugraničéni, nuvinata si ij prestapvala ubiécávanjétu si da ni se meše u politikata i ij izdávala političescí materijále za bránenji na banátsците balgare. **Anton Lebanov** si spumeneva, či malcinstvotu ne imálu idna upredelena pozicija kantu rumanscite političescí partiji. To, máj zámánj ij glasuvalu za partijata, kujatu ij vládala.

Balgarete ud Banát sa prujavevali interes osubitu kantu sélscite izbirenjéta, spured či ud tej ij zavisvalu dali za

imat mestni vladánce ud balgarsku vleklo. Anton Lebanov u uvodnata státija „**Sélsците izbirenjéta**“ pumestina u broj 25/21.06.1936 g. ij razjásnival, či pu idna naredba na pravitelstvotu, u unezi selá, u kujatu néma občénsku organizirvanji na izbirenjétata, a izvanredni komisiji, za se daržát izbirenjéta. Ávtora na státijata ubážde, či tuj ij gulemu zlamenuvanji, ij koresnu za sélutu Vinga, taj katu „u Vinga ima komisija biz nitu idin balgarin, kujétu néma precedent u slávnata istorija na Vinga.“. Nadálja, ávtora preceneva, či tezi izbirenjéta u sélutu sa po-glávni za banátsците balgare ud kačétu parlamentárnite izbirenjéta za deputáte i senatore. Lebanov apelirva na balgarete za u izbirenjétata da ni se upisvat u listáta na različni partiji, a na idno balgarsku listu, za malcinstvotu da moži tuj listu da glasuva – „Ni jé li dubre, ni li se páde za idno sélu, kadetu 70% sa balgare da ima na čélu idin balgarin? Sélskotu vladánji ij ... mestu, kadetu možat da stignat nášte hora...“

U státijata „**Na kade?**“ (br. 46/28.11.1937 g.) napisana ud **Anton Lebanov** se nabutniva, či u daržávnotu centrálnu vladánji ništu ni zavisva ud málcíte glásve na banátsците balgare, no zavisva kakvo mestnu vladánji za ima u seláta. U beležkata „Napreć izbirenjétata“ ud saštija broj na nuvinata se ubážde da ni se barza s ubičávanjétu na glásvete na balgarete, napreć da se pitat mamáčete na banátsците balgare ud pette banátscí balgarscí selá. Tazi želba na nuvinata se ij sbadnala, a za rezultátete ud tuj neštu, u broj 48/12.12.1937 g. na nuvinata, ima pumestina státija „S pravitelstvotu za darži balgarskotu malcinstvu ud Banát na izbirenjétata“ („Banátsците balgare ištát

mir i napreduvanji“). Sétnija materijál napreć izbirenjétata ij svazan s rečta na **Anton Lebanov** na miting u Stár Bišnov, i ij publikuvan u broj 49/19.12.1937 g. sas zaglávijetu „**Banátsčite balgare treba da si sledat mamáčete, a mamáčete nji sa unezi, kujatu rábutat za tej.**“ Zaglávijetu pusočva želbata na nuvinata za da se ukripi precedenta svazan s konsultirvanjétu na mamáčete na banátsčite balgare ud pette selá, tojest da se sazdadé idin náčin za idna dubre organizirana i rázumnu mámina političeska dejnust u banátsčite balgarscí selá. Poučite ud izbirenjétata, za banátskotu balgarsku malcinstvu, bija bli – da se pázat ud partijinite borbi, da se preberat mamáčete, da se naprávi prográm za uidinvanji. U nuvinata se pukázva fákta či, u Banát ud 200 gudini nasám za paruv pać ima balgarska organizácija – Balgarskotu kulturnu družstvu. No to ni moži da si varši dejnustta u razcepvanjéta i partijni kárenjéta megu horata, zaštotu ij nužnu razbirenjétu, slogata, uidinvanjétu – „u uidinvanjétu ij silata“.

U svazka s pozicijata na nuvinata kantu političesčite problemi ud Europa, ud sveta, moži da se pukáži, či pu primera na madžersčite i rumansčite nuvini, kujatu sa upotrebuvali u paruv red anglušći i francuzći izure na nuvini i ud kujatu nuvini sa se prepíčetvali materijále, i nuvinata na balgarskotu malcinstvu ud Banát „Banátscí balgarscí glásnič“ ij blá orientirana kantu angluškata i francuzkata presa. Spumenevam nekolku materijále, pu tazi problema, izdáđini u nuvinata: „**Zašto ni šté sveta dnés buja?**“ izlezał u broj 9/25.08.1935 g., sastávin ud **Anton Lebanov**, „**Dali smi se spasili ud buja?**“ pumestin u broja ud 29.05.1938 g., materijál ud saštija

ávtor.

U preku osem gudišnotu izdávANJI na „Banátscí balgarscí glásnić“, tazi publikácija ij ubigarnala, prez raznoobrázije, máj sate žurnalistićescí žánrove. Redáktorete ji, makár či ni sa imáli žurnalistićesku obrazovánije, léku-puléku sa dustignali zadosta opitni nuvináre. Aku izparvu státijite nji sa bli máj sámú ubráštenji kantu čatnicite i apelirvanji kantu tejnotu saznánji za da učástvat u borbata za nacionálnu vazráždenji (a tuj ij blá idna hubava, nužna, izvanrednu koresna rabota), léku-puléku sa započnali da izglatvat, sé po-više, na istenscí nuvinárscí státiji. Ud žurnalistićesćite žánrove, kujatu sa dávali publicistična forma, izgled na različnite materijále napičetini u „Glásnika“ zabezvam: informacionnata korespondencija i informacionnotu pregladvanji, diskusijata, reportáža, patepisa, beležćite, literaturnata skica i, po-redku, fejletona, hronikata. Ne lipsvali, a sa bli zadosta pumestini u starnite na nuvinata, i čistite literaturni žánrove kaćetu sa poezijata, prikazkata, rázkaza. Nuvinata ij blá tabloid, s rázmerite 27/40 cm. Grafićeškata forma na nuvinata ij blá zadosta simpluvána, biz nikakva po-specijálna grafićna koncepcija, no glávnotu ij blo, či tá ij blá čekana s niiztarplénji u seku balgarska kašta, kača haznuvit drugár, mamáč ali savetnić.

Satu tuj, pukraj duševnija i materijálnija álduv, pukraj svésarcnata želba za nacionálnu osaznávANJI i vazráždenji i, ne náj na krája, pukraj patriotizma, entusiázama i upuritustta prujavéni ud starna na redáktorete, ij pudpalnivalu i ubugatevalu kulturata i civilizácijata na banátsćite balgare.

Napisala sam tuje pregladvanji varhu trudbata na žurnalista **Anton Lebanov**, ud perijoda kugátu ij dejstval u Banát, bazirajcí se tolkuzi na ličnite mi spomene ud sreštenjétata i rázguvorite nosini s tazi kompleksna ličnust na banátscite balgare, kolkutu i ud izslédvanjétata, kujatu sam gji právila u različni arhivi. Pánta, či parvija mi kontákt-zapuznávanji s poeta, žurnalista, deeca za banátskotu balgarscí vazráždenji **Anton Lebanov** se ij dugudil napreć s kulu... 25 letá, u dumá, u Timišvár... Toj, zágjnu sas saprugata mu Justina, sa dvádeli zadosta na častu, ud Balgárijja, da si puháždēt rodnite banátscí mestá, da se interesuvat i da vidat na žuvu kaćé žuvejat pomládite pukulénjéta banátscí balgare ud Rumanija. Kaćé ij stignal prućutija vingánscí balgarin Lebanov da mu puhodi u dumá, taj katu nášta familija Ivánčov ij blá bišnuvensko-breščánska, si ima ubijasnenjétu u fákta, či na Lebanov mu ij blo drágu i nadálja da obštuvá s hora, kujatu ne sámu či ubičēt i pućitvat, no i se trudat za upázvanjétu i napreduvanjétu na nášta banátska balgarska kultura. Baštá mi – prof. Karol-Matej Ivánčov ud Stár Bišnov ij puznával ličnu gusp. adv. Anton Lebanov, kaćétu i négva badžanák gusp. prof. dr. Karol Telbis (Telbizov), kujatu gji cenil i pućitval kača istenscí korifeje na balgarštinata ud Banát. Na tejna red, tezi dvete prućuti banátscí balgarscí ličnusti, sa usarcevali baštá mi da rábuti i da se trudi nadálja za upázvanjétu i razvitijetu na nášta balgarska kultura ud Banát. Sa gu cenili spured trudbata pulogana kača poet, dramaturg, folklorist i deec za balgarskotu malcinstvu ud Bréšća, kadetu ij bil za po-dalgju vreme učitel. Saštu, zaradi fákta či, po-kasnu, u Timišvár ij puskával žarádata ud dušite

na banátsците balgare, u paruv red, prez upuritite mu nastujevanjéta i sredustujánstvu za da imat i tukašnite grádsći balgare sveta misa na balgarsći-palcénsći jazić; u drugi red, spured, či ij si ij prudalžil trudbata kača poet, folklorist, organizátor na kulturni prujávi, na filme (kaćetu „Pastra letna čitka“ – parvija film na banátsците balgare za puházdenjétu na sélutu Bréšća i predstávénjétu na kulturin prográm ud starnata na vingánete)... S prelegata na po-gore spumenatotu puházdenji u Timišvár, u dumá, sa se nosili interesni rázguvore svazani s banátskata kultura preku vremeto, s perijoda na vazráždenjétu na banátskotu balgarsku blágu ud ’30-te – ’40-te gudini na XX-ja vek. Se ij hurtuvalu, s mila, pučitvanji i rázum, za glávnata rolja, kujatu sa ja igráli nuvinata „Banátsći balgarsći glásnić“ i gudišnja „Banátsći balgarsći kalendár“ za upázvanjétu, ukripevanjétu i razvitijetu na balgarsćija duh na banátčenina ud onzi perijod. Sa bli zasegnati i različni problemi svazani sas stánjétu na banátsците balgare ud ’43 letu nasám (du perijoda na spumenatotu puházdenji). Saštu, s тази prelega, se ij pudbelezal koresnotu, kujétu sa ij dunáseli različnitate kulturni prujávi organizirani u unezi po-matni vremená, kugátu, du nejdí, malcinstváta sa bli pudtisnati i ne imáli vazmožnust da si izrazat identiteta. Sa se razgládvali vazmožnusti, náčine za pudjemenji na rabotata svazana s izdávvanji na nuviná, sled tolkuzi vreme prekasnivanji na „Banátsći balgarsći glásnić“, no, za žalust, ni sa saštěstvuvali još adekvátnite uslovija za idna takvazi trudba, čač du svařšvanjétu na ’89 letu, kujétu ij dunélu tolkuz europejsći i svetovni kompleksni umenuvanjéta...

Pravidnustta, vájda, ij udredila rabotite, za homa sled dugadjájite ud decembra '89 gudina, na 11 januára 1990 g. da vidi bel svet nuvinata „Náša glás“ – publikácija-prudalžitel (pu idejite za zapázvanji na balgarscija duh, vazráždenji na identiteta na banátskotu balgarsku malcinstvu i napreduvanji na banátskata balgarska kultura i civilizácija) na „Banátscí balgarscí glásnić“, sled tolkuzi gudini prekasnivanji... Na skoru se ij utemelilu družstvotu na banátscíte balgare, s parvu sedálište tám kadetu ij vazniknala idejata za nuvina „Náša glás“, tám kadetu sa se izmislivali, iznajdvali náčine za organizirvanji na kulturni prujvi u perijoda ud prez '70 – '80 gudini, tám kadetu... megju drugjije dugadjáji... sam se zapuznála za paruv pać s velikija vingánscí poet Anton Lebanov i sas milnata i pućitvanata mu sapruga Justina... u dumá (kaštata ud na ulcata, kujatu nosi imetu na ávtora na „Pseudocynegeticos“, tojest Al. Odobescu, na numera 48).

Sled '90-tu letu... vazráždenji se ij dugudilu i u ličnotu poetičesku tvorčestvu na Lebanov, kojtu s obič kantu banátskata balgarska kultura, ij tvoril, ij sazdával napisani mudri hurti na milnija májćin balgarscí jazić ud Banát. Katu člen-osnovátel na „Náša glás“, zágnju s drugjije členve, kolegi, s rádust i cenuvanji smi pumestili, u parvite brojve na тази nuvina, svésarcenija gurašt pozdrav dubávin ud poeta i žurnalista Lebanov, pozdrav izrazevašt čestitanji za započnatata trudba – izdávvanji na banátska balgarska nuvina i želbi za napreduvanji u тази dejnust...

Preku vremeto, sled '90 letu, sam imála prelega da se sreštem i da puseda na hurta s banátscija balgarscí vingánscí korifej

Anton Lebanov, tolkuzi u rodnotu mu gnezdu – Vinga (bivš Tereziopolis) s prelegata na praznikuvanjeta, kolkutu i u Sofija. Zabelezzvam fákta, či s počnivanji ud '90 gudini, mládi banátsći balgare, na kujatu nji se ij blá uđpusnala stipendija za da slédvat u visočite škuli ud Balgárijia, sa se srešteli i razguvérelí s poeta i žurnalista Anton Lebanov vaz négu u tej ali či s prelegata na različni prujávi, kujatu sa se organizirvali u Sofija. U stolicata na Balgárijia sam blá za po-dalgju vreme, kadetu sam brála nauk ud kursve pu balgarsći jazić i žurnalistika, s počnivanji ud '90 letu, homa sled katu sam zavaršila visočite škuli ud Universiteta ud Timišvár. Tám sam puháždela guspudáre Lebanov zággju s mujate rodnici – bišnuvenina Karol-Matej Ivánčov i breščánkata Patuška Sálman... Máma, dalgji gudini, ij blá bližna prijátelka i se ij puháždela s gospugjata Iolanda Petronela Copaci, rudéna Vekov, baldaza na adv. Anton Lebanov i na prof. dr. Karol Telbis. Tija dвете sa si prekázvali i na balgarsći-palcénsći jazić, među drugotu, za nekupačsnite stánji i dejnusti ud Bréšća, respektivnu ud Vinga. Sa imáli prelega da si gostuvat na častu, taj katu gosp. Iolanda Petronela ij blá idinstvenata ud trite sistri Vekov, kujatu ij ustánala u Banát, Rumanija. Sistríte ji Marija (umažina za prof. dr. Karol Telbis) i Justina (umažina za adv. Anton Lebanov) sa se bli presélili u Balgárijia u 1940, respektivnu 1943 letu...

Sklučvam tuj pregľadvanji, **u paruv red**, putvardevajći za istorijata na banátsčíte balgare, glavata „Ličnusti“, satu glávnotu, kujétu s pučitvanji i rázum sam ji napisala u počnivanjetu na tozi materijál za onzi, kojtu dovečnu za ustáni puznát i pručut u pamečta na slédvaštíte banátsći balgarsći

pukulénjéta katu ávtora na poema „Sabuždenji“ – vingánsčija korifej A. Lebanov, advokát, žurnalist, ploduvit poet, deec za banátskotu balgarsku malcinstvu, zamestnič-predsédátel na Balgarskodu narodnu občestvo ud Banát, početin predsédátel na Filijálata Vinga na B.D.B.–R.:

„Idno čélnu mestu u plejádata na banátsčíte balgarscí ličnusti ij zajeme ANTON LEBANOV– „patriárha na banátskodu balgarsku vingánsku poetičesku tvorčestvu“ (bi si dupusnala, s uprávdánji, da gu imenuvam, taj katu toj ij parvija balgarin ud Vinga, kojtu ij sazdával náj-ploduvitu tvorčestvu u tozi žánr na literaturata), idin ud náj-glávните predstavitel na balgarskata publicistika i na balgarskodu literaturnu tvorčestvu u stihove ud Banát. Tozi vingánscí nárudin buditel ij pudpalin stáv u manistata na unezi naučéni banátscí balgare, kujatu s gulem álduv, briga, pučitvanji i trudba sa puskávali, niprekasnatu, ugništítu na banátskata balgarska knižovnost. Toj, se dupáde, zavredva da badi cenén zaradi či mu ij pudaril delve ud négvite miselji prez idno tvorčestvu, kujétu ij imálu katu cél upázvanjétu i napreduvanjétu na kulturata na banátsčíte balgare. Razgladvajéi négvata tvorba i dejnost, možim u istena da kážim, či ij uspel, du kolkutu ij blo vazmožnu, da izpalni céla si za zapázvanjétu i razvitijetu na duhovnata i materijálnata banátska balgarska kultura“

i, u drugj red, s idno ličnu skromnu puklunevanji, prez dubre precenéni stihove, za da pruslávem ličnustta na náša poet Anton Lebanov:

POKLUN

Sas hurti ud nášte preslávnj prededve,
Belezal si mu s tujate merni redve,
Za da se znájmi balgare-palučene
Ud pručutu, věčnu prebalgarsku pleme.

U nášta miselj ti s' svedaštata dzvezda,
Tunčo, ti s' na banátčenina mudrustta!
Tunčo, ti s' náša vingánsći náj-stár poet,
Megju poezij'te ti s' náj-pastrija cvet!

E, taj, seku balgarin-palčenin te zvé:
„Poeta, koj't mačnu mož' da se nadpejé!“
S poezijata *Sabuždenji* mu kripiš,
Za tuj za tébe, još mlogu sé za se piš'!

Napreć tébe se puklunevam i doda
Da peja i izpalna tujata *Oda*.
Da te slávem' na patrijarhálni gudin',
Či nášte sarcá-i duši sa tojte gradin'!

Znája, či u Banáta sa nášte *Dumá*,
Znája, či balgarsći tuptat nášte sarcá!
Znája, či pravédnu ij ás da ji kája:
„Znája, či na balgarskotu néma krája!“

Lebanov, tojta poezija ij leba,
Koj't za náštu *Idinstvu* uveć mu treba!
O, ti milin, ubičen vingánsći poet,
Nija sinca te pregráštem! Ti s' náš' zavet!

Prof. Ána-Karolina Ivánčov